

Od redakcji

Niniejszym oddajemy w Państwa ręce trzeci numer „Przeglądu Narodowościowego – Review of Nationalities”. Po wcześniejszych edycjach poświęconych Kurdom (nr 1) i problematyce tożsamości narodowej (nr 2) zdecydowaliśmy się podjąć temat Romów. Kwestia romska wywołuje od lat żywą dyskusję zarówno w Polsce, jak i za granicą. Dość tylko wspomnieć napięcia społeczne w Czechach¹ czy niedawną ostrą retorykę antyromską walczącego o reelekcję we Francji prezydenta Nicolasa Sarkozy’ego, co skończyło się debatą społeczną w wielu państwach, a obserwatorzy i eksperci zastanawiali się, jak oddzielić brak poszanowania praw człowieka od próby rozwiązania realnego problemu rromskiego w Europie (tworzenia nielegalnych osiedli wokół dużych miast, proszenia o pieniądze, oskarżeń o szerzenie przestępczości). Z polskiej perspektywy obserwujemy np. z jednej strony protesty w Andrychowie², a z drugiej strony należy odnotować sukces i popularność filmu *Papusza* Joanny i Krzysztofa Krauze opowiadającego o życiu pierwszej rromskiej poetki Bronisławy Wajs-Papuszy, której twórczość przetłumaczono na język polski, co zaowocowało wzrostem zainteresowania kulturą rromską, problematyką funkcjonowania w naszych realiach.

Do napisania artykułów udało nam się zaprosić autorów reprezentujących różne środowiska (politologia, historia, antropologia, literatura, sztuka). Numer otwiera tekst *Romowie – naród bez ojczyzny* (Anita Adamczyk). Ponadto podjęto kwestie: rromskich imigrantów w Europie Zachodniej (Joanna Talewicz-Kwiatkowska), polityki wobec Romów na ziemiach czeskich i słowackich po 1945 r. (Łukasz Kwadrans), problematyki Cyganów w Azji Centralnej (Przemysław Ozierski), sytuacji bytowej krakowskich Romów (Robert Żurek), mitu cygańskiego w kulturze muzycznej Europy (Anna G. Piotrowska), motywów cygańskich w poezji rosyjskiej (Anna Sobieska). Publikujemy też założenia międzynarodowego projektu badawczego dotyczącego Romów w Europie (Michał Kozubík).

¹ M. Kokot, Ł. Gawlik, *Z maczetami szli na osiedle Romów: demonstracje nacjonalistów w Czechach. Co robili tam Polacy?*, „Gazeta Wyborcza”, 25.08.2013.

² Ł. Woźnicki, *1,5 tysiąca internautów zażądało wypędzenia Romów z Andrychowa*, „Gazeta Wyborcza”, 3.09.2013.

Od niniejszego numeru inaugurujemy także stałą kategorię tematyczną pt. *Studia i materiały*, gdzie będziemy zamieszczać artykuły z szeroko pojętej tematyki narodowościowej związanej z podstawową działalnością pisma. W niej prezentujemy: praktykę działalności Biura Paszportów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jako element polityki wyznaniowej w PRL (Ryszard Michalak) oraz działalność Rady Narodowościowej wobec mniejszości narodowych i narodów wschodnich w czasie II wojny światowej (Dariusz Miszewski). Ponadto zamieściliśmy sprawozdania z cyklicznych konferencji dotyczących działalności mediów należących do mniejszości narodowych i samych mniejszości (Elżbieta Muciek, Piotr Pochyły) oraz recenzje.

Stefan Dudra, Piotr Pochyły